

Opis wydawnictwa

Tytuł: Подорож Україною (Podróż po Ukrainie). Zeszyt ćwiczeń z ukrainoznawstwa cz. 4

Przeznaczenie: Szkoła podstawowa, klasa VI

Autorzy: Marek Syrnyk, Natalia Bogdanets'-Biloskalenko, Yulia Shumeyko

Materiał pomocniczy do nauki języka ukraińskiego oraz historii, kultury i geografii – zeszyt ćwiczeń.

Format: A 4

Liczba stron: 80 (+2)

Proponowany nakład: 1500 egzemplarzy

Wydanie konwencjonalne (papierowe)

Rok wydania: 2023

Koncepcja zeszytów ćwiczeń z ukrainoznawstwa

Podstawowe założenie autorów – wyposażenie uczniów w wiedzę i praktyczne umiejętności wykorzystania języka ukraińskiego, poznanie Ukrainy, jej regionów, historii, geografii, zwyczajów i tradycji oraz współczesności. Do wykorzystania na wszystkich etapach edukacyjnych szkoły podstawowej jako materiał integracyjnej ścieżki międzyprzedmiotowej. Szczególnie do wykorzystania w międzyszkolnych zespołach nauki języka ukraińskiego w Polsce. Planowane są opracowania łącznie ośmiu zeszytów tematycznych – 7 dotyczących Ukrainy oraz ostatni poświęcony mniejszości ukraińskiej w Polsce.

Część 4

Zawiera 21 tematów lekcyjnych + dziennik podróżny, który traktujemy jako 22 godzinę lekcyjną. Po Ukrainie oprowadza uczniów postać nazwana „Napłeczko” (od ukr. słowa „napłecznyk” – plecak). Tym razem odwiedzamy Równie i obwód rówieński (Wołyń), udajemy się na północno-wschodnią Ukrainę do miasta Sumy, następnie do Charkowa i obwodu. Kończymy naszą czwartą podróż w Doniecku i obwodzie. Docieramy aż do ukraińskiego wybrzeża morza azowskiego. Poznajemy przyrodę ukraińskich regionów, ich historię. Wspominamy „Słowo o pułki Igora”. W kontekście bitwy konotopskiej – sojusz polsko-

ukraiński. Nawiązujemy do wydarzeń współczesnych – przy okazji tematów związanych z Donbasem, ale też z uniklanym miejscem jakim jest ukraińskie miasto Soledar.

Zeszyt ukrainoznawstwa „Podróż po Ukrainie” cz. 4 jest logiczną kontynuacją jego pierwszej części wydanej w 2020 roku, kolejnej wydanej w 2021 i trzeciej części z 2022 roku. Dalej więc zwiedzamy Ukrainę (kolejne regiony), poznajemy ich tradycje, historię, święta, architekturę, przyrodę. Korzystamy z usług naszego „pilota” – postaci Napłeczka. Wykorzystujemy QR-kody, dodajemy odnośniki do map google. Dzięki temu uczniowie mogą posłuchać wybrane utwory (lub je obejrzyć), posłuchać wzorowego czytania lektora, zobaczyć na mapie odwiedzany region (miejscowość). Na prośbę nauczycieli dodajemy także w wybranych utworach znaki akcentowania – ze względu na to, że w języku ukraińskim akcent jest ruchomy. Sprzyjać więc to będzie rozwojowi i formowaniu komunikacyjnych kompetencji ucznia. Nieodłączną częścią proponowanego materiału będą krzyżówki, rebusy oraz inne materiały – wszystkie one będą wzmacniać zainteresowanie przedmiotem oraz będą służyły pomocą w rozwoju i nabywaniu twórczych kompetencji uczniów.

W zeszycie zawarte są także zadania polegające na samodzielnym dopisywaniu, domalowywaniu oraz dorysowywaniu określonych przedmiotów.

Tematy

Wstęp

Słowniczek i wyjaśnienie stosowanych znaków (pomaluj, napisz, dobierz naklejkę, wykonaj z osobą dorosłą, opowiedz, porady Napłeczka).

Temat 1: Co wiem o Ukrainie.

Znowu w podróż.

Rozmowa na temat Ukrainy. Napłeczko przypomina gdzie już byliśmy i jakie regiony odwiedziliśmy wcześniej. Wprowadza uczniów do dalszej wędrówki. Wybieramy rodzaj transportu (samolot, kolej, autokar). Kupujemy odpowiedni bilet. Odnajdujemy na schemacie swoje miejsce w wagonie (samolocie, autobusie), zaznaczamy je. Wyszukujemy w kalendarzu datę wyjazdu: zaznaczamy ją. Nazywamy datę (dzień, miesiąc, rok). Na zegarze odnajdujemy i zaznaczamy godzinę wyjazdu. Nazywamy ją. Pakujemy rzeczy – wybieramy spośród wskazanych tylko najpotrzebniejsze. Wszystkie przedmioty (rzeczy) nazywamy. Za pomocą map-google odnajdujemy miejscowości, które zamierzamy odwiedzić.

Temat 2: Równe i obwód

Na początek miasto Równe i obwód rówieński. Miasto Równe położone jest nad rzeką Uście. Przez miasto przechodzi główna droga Kijów-Żytomierz-Równe-Dubno-Lwów-Czop; Równe-Luck-Uściług. Leży na głównej drodze między Warszawą a Kijowem, około 200 km od polskiej granicy. W mieście znajdują się dwie wyższe uczelnie, dwa teatry, muzeum historyczno-krajoznawcze, drewniana cerkiew Zaśnięcia Matki Bożej z XVIII w. Należało do dóbr książąt Ostrogskich, później do książąt Lubomirskich.

Temat 3: Ateny wołyńskie. Miasto Ostróg

Miasto Akademii Ostrogskiej i wielu zabytków. Między innymi: ruiny zamku książąt Ostrogskich, cerkwie prawosławne i kościoły łacińskie, synagoga, klasztory. Muzeum książki i drukarstwa. Państwowy Rezerwat Historyczno-Kulturalny Miasta Ostróg.

Temat 4: Klewań. Tunel miłości

Tunel miłości to dzieło ludzi i przyrody. „Tunel miłości” to zamknięta przez drzewa i rośliny przestrzeń nad torami kolejowymi długości ok 6 km. Miejsce wycieczek. Przyroda Wołynia.

Temat 5: Zamek Książąt Ostrogskich

Unikalna fortyfikacja średniowiecznego Wołynia. Ona należy do typu wież o charakterze mieszkalno-obronnym. W niektórych miejscach grubość ścian sięga **2,6 m (!)**. Dawniej na dole (w piwnicach) były przechowywane rezerwy prochu, niezbędne dla długotrwałej obrony twierdzy, i prowiantu; także tutaj była głęboka studnia. Piwnicy i średnie piętra składają się z czterech pomieszczeń, na górze były pokoje mieszkalne. Muzeum historyczne. Zbiór ikon Ostrogskiej szkoły ikonograficznej.

Temat 6: Fort w Tarakanowie (powiat Dubno)

Linia umocnień wojskowych z XIX i XX wieku.

Temat 7: Przyroda obwodu rówieńskiego

Parki i rezerваты. Rzeka Prypeć. Czerwona księga fauny i flory Ukrainy.

Temat 8: Sumy i obwód sumski

Wyruszamy do północno-wschodniej Ukrainy. Miasto Sumy. Głównym akcentem architektonicznym miasta jest sobór Przemienienia Pańskiego. Wzniesiona została w stylu neoklasycystycznym w XVIII wieku, gruntownie przebudowana w roku 1858 i ponownie w

latach osiemdziesiątych XIX wieku, kiedy dodano 56-metrową dzwonnice. Muzeum Sztuki im. Nykanora Onackiego.

Temat 9: Trościaniec. Park. Mykola Chwyłowij

Miejsce urodzin poety ukraińskiego Mykoły Chwyłowego – w proteście przeciwko śmierci głodowej 1932/1933, popełnił samobójstwo. Arboretum.

Temat 10: Głuchów – hetmańska stolica

Znane nazwiska związane z historią Głuchowa: rodzina Tereszczenków (potentaci przemysłu cukrowego, mecenas kultury), Maksym Berezowski (kompozytor, skrzypek, śpiewak), Dmytro Bortniański (kompozytor, dyrygent).

Temat 11: Konotop

Zabytki. Kim jest „konotopska wiedźma”? Zwycięska bitwa połączonych wojsk kozackich, polskich i tatarskich przeciwko wojskom moskiewskim 7-8 lipca 1659 roku.

Temat 12: Ukraiński Królewiec

Miasto założone na cześć króla Zygmunta III Wazy w dzisiejszym obwodzie sumskim. Ośrodek tradycyjnego tkactwa ukraińskiego.

Temat 13: Putywl

Okazja do historycznej retrospektywy i nawiązania do staroukraińskiego poematu średniowiecznego „Słowa o pułku Igora” – opis płaczu i żalu księżny Jarosławny.

Temat 14: Charków i obłast’

Miasto Charków. Historia, zabytki, współczesność. Przyroda.

Temat 15: Wybitne postacie Charkowa i obwodu

Hryhorij Skoworoda – wędrowny poeta i filozof ukraiński, Leś Kurbas – rozstrzelany przez sowietów w latach trzydziestych twórca ukraińskiego teatru awangardowego.

Temat 16: Donieck i obwód

Miasto o obwód. Historia, zabytki. Przemysł.

Temat 17: Swiatohirsk, mierzeja bilosarajska

Swiatohirsk nazywany jest jednym z siedmiu cudów Ukrainy – a dokładnie chodzi o klasztorny kompleks Swiato-Uspenska Ławra. Z kolei mierzeja bilosarajska to piaszczysty pas ziemi

wchodzący w ukraińską część morza azowskiego. Znajduje się na niej wybudowana z białego kamienia latarnia morska.

Temat 18: Soledar – ukraińska Wieliczka

Kopalnie soli w Soledarze. 9 poziomów głębokości, schodzących do 350 metrów w głąb ziemi. Rzeźby solne. Miasto rozslawione współcześnie bohaterską obroną przed rosyjskim agresorem.

Temat 19: Muzeum rzemiosła kowalskiego

Muzeum sztuki kowalskiej, założone pod gołym niebem w 2001 roku w Doniecku.

Temat 20: Wybitne postacie Doniecka i Donbasu

Poeci: Wolodymyr Sosiura, Mychajło Petrenko, Wasyl Stus

Temat 21: Przyroda Donbasu

Parki, słone jeziora. Kamienne baby.

22: Dziennik podróżny

Dodatki: naklejki (bilet podróżny, banknoty, kalendarz, zegar, stroje regionalne, mapy Ukrainy itp.) – ilustracje z podziałem i przyporządkowaniem do odpowiednich lekcji.

Uzasadnienie formy wydawnictwa

Zeszyt ćwiczeń dla kl. VI szkoły podstawowej dla uczniów ukraińskiej mniejszości narodowej wydany będzie w formie konwencjonalnej (papierowej).

Biorąc pod uwagę fakt, iż ponad 90% uczniów uczących się języka ukraińskiego w Polsce (jako języka ojczystego), korzysta z tej nauki w formie udziału w międzyszkolnych zespołach nauki języka ukraińskiego, co oznacza, że:

- uczą się w grupach międzyszkolnych lub międzyoddziałowych lub międzyklasowych
- bardzo często nauczyciel prowadzący zajęcia jest nauczycielem dochodzącym spoza szkoły organizującej te zajęcia

Organizacyjna forma zajęć determinuje sposób i możliwości ich prowadzenia: różne grupy wiekowe, różny poziom znajomości języka ojczystego, często brak możliwości korzystania przez nauczyciela z gabinetów informatycznych.

Poza tym – uczeń korzystając z naszych zeszytów ćwiczeń jest w sposób naturalny zobligowany do aktywnego uczestnictwa w pracy oraz zaangażowania w jej wykonanie. Bierzemy pod uwagę, że według różnych badań uczeń zapamiętuje 10 % z tego co słyszy, 20 % z tego co widzi, 40 % z tego o czym rozmawia i aż 90% z tego co sam robi. Chcemy przecież, by nasze nauczanie było skuteczne. A o to jest zdecydowanie trudniej podczas zajęć

organizowanych w formie międzyszkolnego zespołu. Zaangażowanie więc każdego dziecka w procesie dydaktycznym jest tu zdecydowanie bardziej potrzebne, aniżeli podczas zajęć w tradycyjnej grupie klasowej.

Niemniej jednak nasz zeszyt z powodzeniem powinien być wykorzystywany także w szkołach z ukraińskim językiem nauczania w Polsce. Tym bardziej, że o ile nauczyciele uczący w międzyszkolnych zespołach nauki języka ukraińskiego zawsze musieli stosować aktywne metody nauczania, a więc musieli poszukiwać, być pomysłowi i kreatywni, to grupa nauczycieli ucząca w szkołach z ukraińskim językiem nauczania raczej zdecydowana była stosować metody tradycyjne – dowód: analiza kolejnych ewaluacji zewnętrznych w szkołach z ukraińskim językiem nauczania.

PREZES ZARZĄDU

Krystyna Syrnyk